

A MAGYAR AKTUÁRIUS TÁRSASÁG ETIKAI SZABÁLYZATA

Érvényes: 2012. május 18-tól

Preambulum

A jelen Etikai Szabályzat azokat a szakmai, viselkedési normákat tartalmazza, amelyeket a Magyar Aktuárius Társaság (továbbiakban: Társaság) tagjainak aktuáriusi tevékenységük során az e tevékenységre vonatkozó törvényi előírások és általánosan elfogadott aktuáriusi elvek mellett követniük kell. Ugyancsak tartalmazza az etikai normák esetleges, illetve feltételezett megsértésekor alkalmazandó etikai eljárás szabályait.

A Társaság tagjai vállalják, hogy az Etikai Szabályzat előírásait betartják, és az abban foglalt keretek között szükség esetén etikai eljárásnak vetik alá magukat. Az etikai eljárás eredményét – az esetleges fellebbezési eljárás kimenetelének függvényében – magukra nézve elfogadják. (#11)*

I. Szakmai, viselkedési szabályok

1. A Társaság tagjai egymással korrekt, kollegiális kapcsolatot tartanak fenn.
2. Az aktuárius tevékenységét szakértelemmel, a megkívánt gondossággal és becsületesen végzi. Megbízójával, illetve munkáltatójával szemben eleget tesz szakmai felelősségének, egyben nem cselekedhet a közérdek ellenében. (#1)
3. Az aktuárius tevékenysége során igyekszik az aktuárius szakma jóhírét, elismertségét erősíteni. Tartózkodik olyan állítások hirdetésétől, amelyek jogtalan vagy tisztességtelen szakmai előnyökhöz vezethetnek, illetve félrevezetőek vagy nem igazolhatók. (#2)
4. Az aktuárius szakmai munkája során a vele kapcsolatba kerülőkkel kellő tisztelettel viselkedik, és készségesen együttműködik mindazokkal, akikkel a szakmai normáknak, sztenderdeknek megfelelő színvonalú munkája elvégzéséhez együttműködni szükséges. (#3/1)
5. Az aktuárius a megbízójára, illetve munkáltatójára vonatkozó bizalmas információkat a titoktartás szabályainak megfelelően kezeli (#3/2), azokat más javára végzett munkái során nem használja, nem hozza nyilvánosságra, harmadik személynek tovább nem adja. E megszorítás időbeli korlátozás nélkül fennáll, alóla – a törvényileg szabályozott eseteken túlmenően – csak az érintett fél kifejezett és bizonyítható beleegyezése adhat feloldozást.
6. Az aktuárius csak olyan szakmai feladatot végezhet, amelynek elvégzésére a kellő hozzáértéssel, és tapasztalattal rendelkezik. (#4) Amennyiben e feltételek nem állnak fenn maradéktalanul, az aktuárius köteles megbízóját, illetve munkáltatóját erre figyelmeztetni, és – lehetőség szerint – megfelelő mélységű aktuáriusi/szakmai kontrollról gondoskodni.

* Az etikai szabályzatban zárójelben feltüntetett számozott hivatkozások a Groupe Consultatif 2009. májusában érvényben levő ajánlásának megfelelő pontjaival való kapcsolatot jelzik.

7. Az aktuárius felelős azért, hogy munkája során a bevett gyakorlatnak megfelelő szakmai normákat érvényesítse. Törekedjen arra, hogy munkája lelkiismeretes elvégzéséhez kellő mennyiségű információja legyen. Ugyanakkor tekintettel kell lennie a Társaság által kiadott vagy elfogadott vonatkozó szakmai irányelvekre is. (#5)
8. Az aktuárius tegye nyilvánvalóvá következtetéseinek közlésekor, hogy az eredményekért személyében milyen mértékig felel, illetőleg milyen mértékben támaszkodott olyan forrásokra, amelyekért nem tud személyes felelősséget vállalni. Továbbá jelezze szakmai ismeretei, tapasztalata alapján ha a számára átadott módszerek, felvételek illetve adatok megfelelőségével, plauzibilitásával, teljességével kapcsolatban kétsége merül fel. Az elvégzett munka kapcsán megbízójának, illetve munkáltatójának álljon rendelkezésére a munka tárgyára, a módszerekre és az adatokra vonatkozó kiegészítő információkkal és magyarázatokkal (#6) Problémás esetben, vagy a megbízóval illetve munkáltatóval előálló konfliktushelyzetben fontolja meg a harmadik fél aktuáriusával, például könyvvizsgáló aktuáriusával való konzultációt.
9. Az aktuárius munkája eredményének közlésekor jelölje meg megbízóját, valamint azt is, hogy saját maga milyen minőségben vett részt a munkában. (#7) Az aktuárius fogalmazza meg jelentését világosan és egyértelműen. Tegyen meg mindent azért, hogy az ne legyen félreérthető. Adja felelősségteljesen nevét és aláírását az általa végzett munkához.
10. Az aktuárius az általa végzett munka indokolatlanul rövid határidővel történő megszakításával nem hozhatja olyan helyzetbe megbízóját, illetve munkáltatóját, amely annak jelentős érdeksérelmével jár.
11. Az aktuárius nem vállalhat el olyan szakmai munkát, amelynél érdekütközés vagy annak lehetősége áll fenn, kivéve, ha részrehajlás nélkül képes munkáját végezni, továbbá, ha a fennálló vagy esetleges érdekütközésről az érintett felek teljes tájékoztatást kaptak. (#8)
12. Ha az aktuáriust olyan feladat ellátására kérik fel, amelyet korábban egy másik aktuárius végzett, akkor megfontolás tárgyává kell tennie, hogy konzultáljon-e elődjével annak érdekében, hogy megbizonyosodjék arról, hogy megfelelő-e számára a kínált feladat. (#9)
13. Az aktuárius írásban és idejében megadja megbízójának az ő javára végzett szolgáltatásokhoz kapcsolódó valamennyi jövedelemforrását, illetve közvetlen vagy közvetett érdekeltiségét. (#10)

II. Az etikai eljárás

A) Általános szabályozás

14. Etikai eljárást az Etikai Bizottság elnökéhez eljuttatott és aláírt dokumentummal bárki kezdeményezhet a Társaság valamely tagja ellen.
15. Etikai eljárás lefolytatására akkor van lehetőség, ha az érintett személy a feltételezett etikai vétség elkövetésének időpontjában a Társaság tagja volt. A tagság időközben történt bármely okú megszűnése esetén az etikai eljárás lefolytatására nem kerül sor, illetve a már folyó eljárás megszüntetésre kerül. Ha az etikai eljárás lefolytatására az érintett tag kilépése miatt nem kerülhetett sor, úgy ez a tény a társaság tagnyilvántartásában rögzítésre kerül.

16. Az etikai felelősséget az elkövetés idején hatályban levő jogszabályok és társasági szabályzatok alapján kell elbírálni. Amennyiben az elbíráláskor hatályban levő szabályok enyhébb elbírálást tesznek lehetővé, úgy azokat kell alkalmazni.
17. Az etikai eljárást a Társaság elnöke írásban rendeli el az Etikai Bizottság elnökének javaslatára az utóbbihoz beérkezett írásbeli bejelentés alapján. Meg kell tagadni az eljárást elrendelését, ha a bejelentés nyilvánvalóan megalapozatlan, vagy, ha az etikai felelősségre vonhatóság megszűnt.
18. Az etikai vizsgálati jogkör gyakorlója
 - 18.1 első fokon: az Etikai Bizottság;
 - 18.2 másodfokon: a Társaság ügyvezetősége.
19. Etikai vétségnek minősül, ha az aktuárius
 - 19.1 aktuáriusi tevékenysége során szakmai kötelezettségeit szándékosan vagy súlyos gondatlansággal megszegi, vagy
 - 19.2 a Társaság Alapszabályának vagy Etikai Szabályzatának előírásaival ellentétes magatartást tanúsít, vagy
 - 19.3 valamely tette következtében bíróság szándékosan elkövetett súlyos bűncselekmény miatt jogerősen elítélte.
20. A lehetséges elmarasztaló határozatok, amelyek közül az etikai vétség súlyának megfelelőt kell alkalmazni, a következők lehetnek:
 - 20.1 szóbeli figyelmeztetés;
 - 20.2 írásbeli megrovás;
 - 20.3 a tagsági viszony – legfeljebb 1 évre történő – felfüggesztése;
 - 20.4 kizárás a Társaság tagjai közül.
- 20/A Amennyiben az Etikai Bizottság etikai vétséget nem állapít meg, ezt deklaráló, az etikai eljárást megszüntető határozattal kell az eljárást lezárni.
21. Az elmarasztaló etikai határozatot – a szóbeli figyelmeztetés kivételével – a Társaság tagnyilvántartásában fel kell tüntetni. A szóbeli figyelmeztetés a Társaság részéről csak újabb etikai vétség elkövetésekor kerülhet figyelembevételre.
- 21/A Az etikai eljárások anyagait az Etikai Bizottság mindenkor elnöke kezeli és tartja nyilván.
- 21/B A lezárult etikai eljárások tényéről és tartalmáról az Etikai Bizottság a Társaság éves rendes Közgyűlésén – a kezdeményezők és az eljárás alá vontak megnevezésével – beszámol. A folyamatban lévő eljárásokról kizárólag általános, az érintett személyek azonosítására nem alkalmas információ közölhető.
- 21/C A jogerőre emelkedett elmarasztaló etikai határozatokat – a szóbeli figyelmeztetés kivételével – teljes terjedelmükben a MAT honlapjának a csak a tagok számára hozzáférhető részén elérhetővé kell tenni, valamint az International Actuarial Association (IAA) és tagszervezetei részére, azok kérésére, hozzáférhetővé kell tenni. Az a tag, aki ellen etikai eljárás folyt, kérheti a jogerőre emelkedett etikai határozat teljes terjedelmű közzétételét a MAT honlapjának teljesen nyilvános részén is.
- 21/D Az írásbeli megrovás, illetve a tagsági viszony felfüggesztése az elmarasztaló etikai határozat jogerőre emelkedésétől számított 3, illetve 7 év elteltével elévül, a rá vonatkozó tagnyilvántartási bejegyzést és a Társaság honlapján levő közzétételt törölni kell.

21/E Az Etikai Bizottság – függően az etikai vétség súlyától, körülményeitől és annak hatásától – a szóbeli figyelmeztetés kivételével dönthet az elmarasztaló etikai határozatok harmadik felekhez, különösen az aktuáriusi szakmához kapcsolódó intézményekhez, hatóságokhoz, szervezetekhez vagy személyekhez történő eljuttatásáról. A kizárással (20.4 pont) végződő esetekben az Etikai Bizottság elnöke kötelezően értesíti az illetékes felügyeleti szerv első számú vezetőjét, valamint az IAA titkárságát. Egyéb esetekben, az Etikai Bizottság által értesíteni kívánt harmadik feleket az elmarasztaló etikai határozat rendelkező részében tételesen fel kell sorolni.

B) Az elsőfokú eljárás

22. A Társaság elnökének rendelkezése alapján az Etikai Bizottság elnöke 30 napon belül intézkedik a tárgyalás kitűzéséről. Szükség esetén, illetve az időközben felmerült új szempontok alapján több tárgyalás is kitűzhető.

23. Az Etikai Bizottság elnöke a tárgyalások időpontjáról az eljárás alá vont aktuáriussal – lehetőség szerint – előzetesen megállapodik. Amennyiben az aktuárius utoljára ismert címén 30 napon belül nem elérhető, vagy nem sikerül 60 napon belüli időpontról megegyezniük, úgy az Etikai Bizottság elnöke saját hatáskörben dönt a tárgyalás időpontjáról, melyről az érintetteket (az eljárás alá vont tagot, illetve képviselőjét, a megidézett tanúkat, szakértőket és az Etikai Bizottság tagjait) legalább 30 nappal előre értesíti.

24. Az Etikai Bizottság elnöke köteles az etikai vétség bizonyítékait az etikai eljárás alá vont tag számára legkésőbb a tárgyalást 15 nappal megelőzően hozzáférhetővé tenni.

25. Ha az eljárás alá vont aktuárius az idézés ellenére nem jelenik meg, a tárgyalást távollétében is meg lehet tartani. Amennyiben önhibáján kívül nem jelent meg a tárgyaláson, és ezt bizonyítani is tudja, úgy 30 napon belül lehetőséget kell adni meghallgatására, azonban önhibán kívüliségre legfeljebb 3 alkalommal lehet hivatkozni.

26. Az etikai eljárásról jegyzőkönyvet kell készíteni.

27. Az Etikai Bizottság a tényállást az általa lefolytatott bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékok egybevetése alapján állapítja meg. Határozatát minden befolyástól mentesen, a bizonyítékok szabad mérlegelése alapján zárt ülésen, tanácskozás után, szótöbbséggel hozza meg. Szavazategyenlőség esetén az Etikai Bizottság elnökének szavazata dönt.

28. Az elmarasztaló etikai határozat kiszabásánál figyelembe kell venni az enyhítő és a súlyosbító körülményeket, így különösen a vétség súlyát és esetleges ismétlődését, a szándékosság, illetőleg a gondatlanság fokát, valamint az okozott kárt. Mérlegelni kell, hogy az elkövetett vétség közvetlenül vagy közvetett módon sértette-e és milyen mértékben a Társaság, illetőleg a szakma jó hírét és társadalmi elismertségét.

29. A határozat rendelkező részből és indokolásból áll. A rendelkező résznek tartalmaznia kell az eljárás alá vont tag személyi adatait, az eljárás megszüntetésének tényét vagy az elmarasztaló etikai határozatot, továbbá azt a rendelkezést, hogy a határozat ellen az etikai eljárás alá vont tag illetve képviselője, a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezhet. A határozat indokolásának tartalmaznia kell a tényállást és az abból levont ténybeli és jogi következtetést.

30. Fellebbezés hiányában az elsőfokú határozat a kézbesítéstől számított 15. nap elteltével jogerőre emelkedik. Az eljárás alá vontat és az eljárás kezdeményezőjét a határozat tartalmáról, annak jogerőre emelkedését követően értesíteni kell.

C) A másodfokú eljárás

31. Az első fokon hozott határozat ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül az eljárás alá vont tag, illetve képviselője írásban fellebbezést terjeszthet elő. A fellebbezést a Társaság Ügyvezetőségéhez az első fokon eljáró Etikai Bizottságon keresztül kell előterjeszteni. Amennyiben az etikai eljárásban az Ügyvezetőség valamely tagja – kezdeményezőként vagy eljárás alá vontként – érintett, úgy ő nem vehet részt a fellebbezés elbírálásában. A fellebbezés halasztó hatályú.
32. Az időben benyújtott fellebbezést és az ügyben keletkezett iratokat a másodfokú elbírálás céljából az Etikai Bizottság elnöke eljuttatja a Társaság elnökéhez.
33. A másodfokú etikai tárgyalást a Társaság elnöke, illetve érintettsége esetén az Ügyvezetőség egy másik tagja vezeti. Az Ügyvezetőség ülésén sorra kerülő másodfokú tárgyalásra az eljárás alá vont tagot, illetve képviselőjét meg kell idézni, az Etikai Bizottság elnökét pedig meg kell hívni. Szükség esetén meg kell idézni az eljárásban részt vevő más személyeket is.
34. A másodfokú tárgyalásra a Társaság elnöke határnapot tűz ki, a szabályszerűen megidézettek távolmaradása a másodfokú tárgyalást nem akadályozza.
35. A másodfokú eljárásban az elsőfokú eljárás szabályait, szempontjait megfelelően alkalmazni kell.
36. A másodfokú határozatot az Ügyvezetőség zárt ülésen, tanácskozás után, szótöbbséggel hozza meg, szavazategyenlőség esetén az Társaság elnökének szavazata dönt.
37. A másodfokú határozat jogerős, további fellebbezésnek nincs helye. Az eljárás alá vontat és az eljárás kezdeményezőjét a másodfokú határozat tartalmáról értesíteni kell.

III. Hatálybalépés

Ezt a szabályzatot a Társaság 2009. május 22-én tartott közgyűlése fogadta el azzal, hogy rendelkezéseit 2009. július 1-jétől kell alkalmazni mindazon ügyekben, amelyek esetében az etikai vétséget 2009. július 1. után követték el.

A közgyűlés 2012. május 18-án módosította a szabályzatot azzal, hogy rendelkezéseit 2012. július 1-jétől kell alkalmazni mindazon ügyekben, amelyek esetében az etikai vétséget 2012. július 1. után követték el.